

MLADÁ FRONTA a.s.

Záhady souvisejí s gravitací

Fyzik Petr Hořava přispěl do teorie strun dvěma významnými teoriemi, které jsou již běžně přijímané a citované.

ROZHOVOR

str. 12–13

Turci licitují se Západem

Přímět Turecko, aby zastavilo příliv uprchlíků, je pro Evropskou unii životně důležité.

TÉMA

str. 10–11

CZK/EUR • 27,055 / -0,100 Kč **CZK/USD** • 24,819 / +0,114 Kč **PX** • 883,06 / +0,43 % **EURO STOXX 50** • 3 022,14 / -0,23 % **ZLATO** • 1256,58 \$ / +1,25 %

KOMENTÁŘ: BEZ TURECKA TO PŮJDE STĚŽÍ / str. 14

Krátce

Nejdražší léky se stávají dostupnější

Díky konkurenci už nerostou náklady VZP na moderní léčbu rakoviny a dalších nejnebezpečnějších nemocí tak prudce jako dříve. **str. 3**

Češi víc slučují půjčky

Banky hlásí rostoucí zájem o konsolidace půjček. Například České spořitelně objem meziročně narostl o dvacet procent. **str. 4**

Landa s Kočkou vsadili na Afghánistán

Daniel Landa, Jan Kočka a šéf Česko-afghánské obchodní komory založili s partnery firmu, která má vydělávat na aktivitě zpěváků nadace. **str. 5**

Kreml zřejmě protlačí dluhopisy na Západ

Rusko hledá partnery pro první emisi bondů od anexe Krymu, evropští finančníci otevřeli dveře. **str. 6**

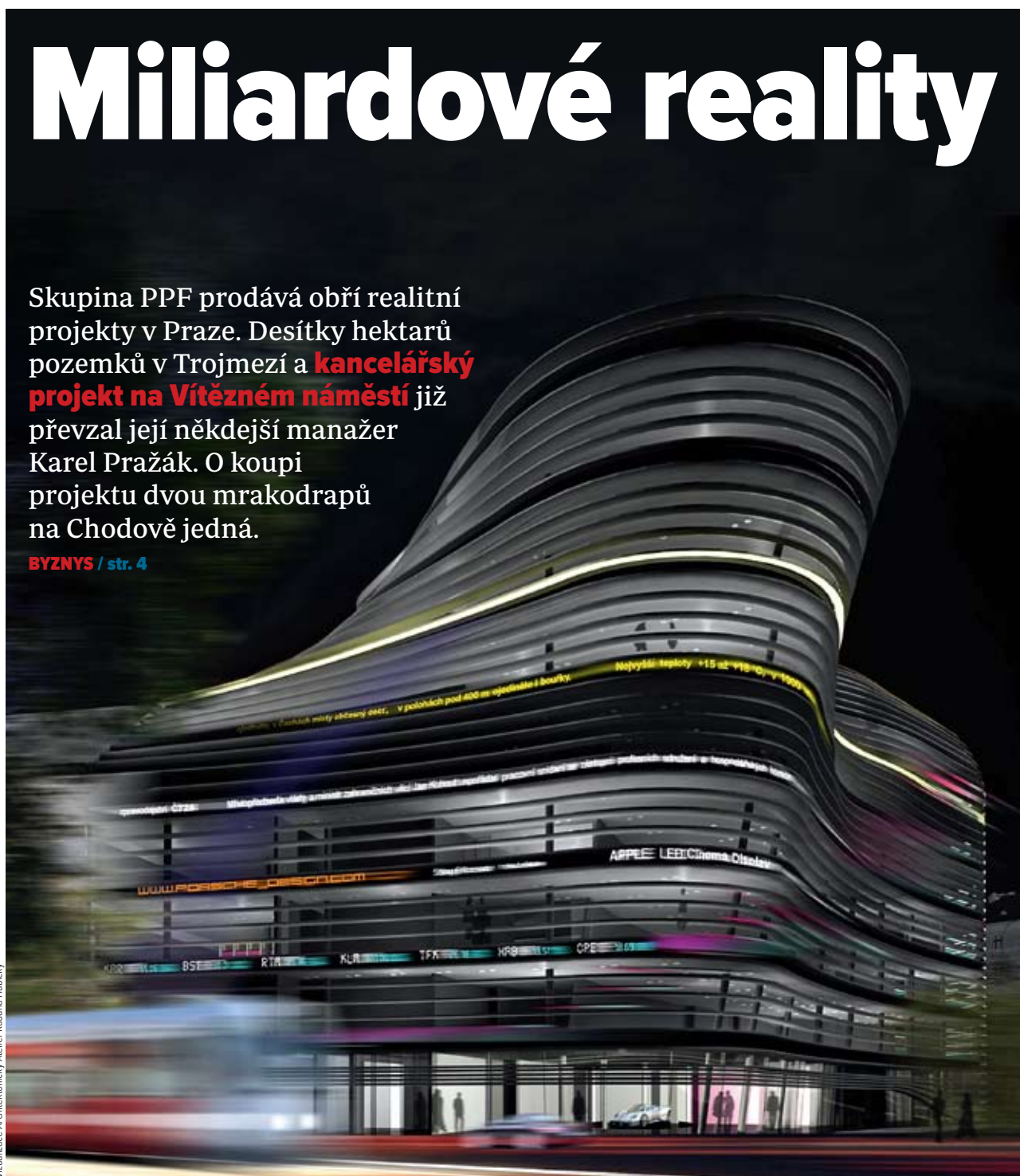
twitter.com/e15news

MARTIN ČABAN:

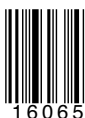
Ke Krylovi mám velký respekt, leč dlouho jsem myslel, že jeho písně nepřežily svou dobu. Ovšem dneska jako by jim šla doba zase naproti..

Miliardové reality

Skupina PPF prodává obří realitní projekty v Praze. Desítky hektarů pozemků v Trojmezí a **kancelářský projekt na Vítězném náměstí** již převzal její někdejší manažer Karel Pražák. O koupi projektu dvou mrakodrapů na Chodově jedná.

BYZNYS / str. 4

Vizualizace Architektonický Atelier Radana Hubičky

9 771803 454307 16065

Zápisník
Daniela Nováka

Wind of Change

Majitelé pozemků vhodných k developerské výstavbě už nevědí, co by za ně chtěli. Zvláště když na ně už mají v kapse všechna razítka, takže se může začít okamžitě stavět. Developeři žehrají, že za takové výstavní parcely musí nekřesťansky solit. Což se investorům, kteří se nerozpakují zaplatit, může bohatě vrátit. Někomu ve výnosových procentech. Jinému ve skučení během příští krize.

Projekty typu Schengen nejsou výsledkem hezkých myšlenek jako spíše kapitalistické výdobytky. Automobilky již varovaly před „strašnými“ důsledky zprůsnění hraničních kontrol. Dopady iracionální protiuprchklické hysterie tak snad alespoň trochu vyváží racionalita kapitalistické akumulace. Pravda, ještě jsou tu ty ploty. Až zas někdy bude pravda a láska nad něčím vítět, bude se u nich zase třeba hezky šermovat pákovkami a zpívat Wind of Change. Vítr změní ale zatím přináší jen divný smrad.

Andrej Babiš se dal na Twitteru slyšet, že aktivisté z pražského squatu Klinika mají smůlu a podporu od něj čekat nemůžou. Kdeže loňské sněhy jsou. Tehdy nejpoulnější politik kulturně-sociální centrum navštívil a ještě si tam – jak nacvičil na zasedáních evropských ministrů financí – pořídil selfičko. Squaťeři si teď můžou akorát tak oprášit Havlička: „Nechod, Vašku, s pány na led, mnohý příklad známe, že pán sklouzne a sedlák si za něj nohu zláme.“

Protagonisté dne

Zdeněk KABÁTEK

ŘEDITEL VZP

Všeobecná zdravotní pojišťovna zvládá platit extrémně drahé léky ve specializovaných centrech většímu počtu pacientů.

str. 3

Karel PRAŽÁK

PODNIKATEL A LOBBISTA

Bývalý manažer PPF koupil od skupiny přes čtyřicet hektarů pozemků v pražském Trojmezí či projekt kanceláří Line v Dejvicích.

str. 4

Nasser AL-KHELAIFI

ŠÉF BEIN MEDIA GROUP

Slavné americké filmové studio Miramax, jež má za sebou mimo jiné i kultovní snímek Pulp Fiction, koupila katarská mediální skupina.

str. 7

RIZIKO KALAMITY

Foto: tisk

V ČESKÝCH LESÍCH letos hrozí největší kůrovcová kalamita za posledních dvacet let. Rozsahem by se mohla vyrovnat poslední velké kalamitě z první poloviny devadesátých let minulého století. Kvůli loňskému horkému a suchému počasí lesníci očekávají meziročně trojnásobné množství kůrovce, varoval výrobně-technický ředitel státního podniku Lesy ČR Václav Lidický.

Sněmovna bude řešit Babišův střet zájmů

■ **Opoziční návrhy** narážejí na ústavu, míní ČSSD. Otázka je, jak se zachovají nezařazení poslanci.

Pavel Otto

Většina sociálních demokratů nezvedne ruku pro úpravu zákona o veřejných zakázkách, která by znemožnila Agrofertu ministra financí a šéfa ANO Andreje Babiše se o tyto kontrakty z erárních peněz ucházet. Podle strany by rozpory v koalici ohrozily čerpání evropských dotací. Včera o postojích k předloze jednala koaliční rada, kde Babišovo hnutí dalo ČSSD nůž na krk.

„Kdybychom podpořili úpravu navrženou opoziční TOP 09, ANO by nehlasovalo pro zákon jako takový. To by znamenalo, že nezačne platit od poloviny dubna, jak požaduje Evropská unie,“ uvedl účastník jednání, který si přál zůstat v anonymitě. Závěrečné čtení předlohy se má

uskutečnit dnes; ještě před jednáním dolní komory se poradí klub socialistů.

Hlasovat s TOP 09 a ODS chtějí lidovci a také komunisté a Úsvit, což je dohromady 97 zákonodárců. Otázka je, jaký postoj zaujme šest jejich nezařazených kolegů.

Hlasovat s TOP 09 a ODS chtějí lidovci a také komunisté a Úsvit, což je dohromady 97 zákonodárců.

I když nejsilnější vládní strana tvrdí, že chce řešit střet zájmů, v němž se Babiš prakticky neustále ocitá, neobává se jen o bruselské miliardy. Podle partaje jde i o to, aby změnu ne-

zrušil Ústavní soud. Má se totiž vztahovat na budoucí ministry, a přitom vychází ze současného stavu, tedy z Babišova vlastnictví Agrofertu. „Mohlo by to být označeno za retroaktivní opatření,“ míní někteří poslanci.

Rovněž podle šéfa ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Jeronýma Tejce (ČSSD) nelze předjímat, jaké stanovisko by zaujali ústavní soudci.

O něco větší šance na přijetí má další opoziční návrh upravující zákon o střetu zájmů. Jenže ani v tomto případě nemá ČSSD úplně jasno. Údajně může nastat kolize s Listinou základních práv a svobod, kde je zakotveno vlastnictví jako takové. O možné protiústavnosti se zmínil v Právu ústavní právník Jan Kysela. „Pokud by mělo být automaticky stanoveno, že vlastníci firem nesmějí být ministři, muselo by to být v ústavě,“ uvedl.

Zákon o střetu zájmů budou teprve projednávat sněmovní výbory, do druhého čtení se doštane nejdříve v dubnu.

Extrémně drahé léky se stávají dostupnějšími

■ Díky konkurenci už nerostou náklady na moderní léčbu tak prudce jako dříve.

Adéla Čabanová

Pacienti, kteří se léčí velice drahými léky ve specializovaných centrech, přibývali loni u Všeobecné zdravotní pojišťovny nejrychleji za posledních pět let. Náklady na jejich léčbu rostly naopak nejpočetnějším tempem. Znamená to, že se extrémně drahé léky na rakovinu, vzácné nemoci a další těžké choroby stávají dostupnějšími.

Za loňský rok vzrostly VZP náklady na tyto takzvané centrové léky o 3,21 procenta. Proti předchozím letům, kdy náklady stouply o čtrnáct

až osmnáct procent, je to výrazné zpomalení. Největší podíl na tom mělo snížení DPH na léky z patnácti na deset procent.

o jedenáct procent více než v předchozím roce.

Důvodem patrně je, že i do této oblasti přichází po vypršení patentů inovativních přípravků levnější druhá generace léků. Týká se to hlavně biologické léčby, kde se přípravky podobné originálu označují biosimilars. „V roce 2017 a 2018 by se mohla situace stabilizovat, za stejné náklady by se mělo léčit více pacientů,“ uvedl náměstek ředitele VZP Petr Honěk. Dodal, že v revmatologických centrech příchod konkurence loni zlevnil péči o desítky procent.

Na centrové léky už několik let připadá nejrychleji rostoucí podíl nákladů ve zdravotnictví. VZP loni za léky ve specializovaných centrech zaplatila 7,7 miliardy korun.

Speciální léky dostalo loni **26 tisíc** pojištěnců VZP, což je meziročně o jedenáct procent více.

I při odečtení vlivu DPH byl ovšem růst nákladů nižší než nárůst počtu pacientů, což je za posledních pět let poprvé. Speciální léky dostávalo loni 26 tisíc pojištěnců VZP, to je

Krátce

Stát dostane více za těžbu hnědého uhlí

Senát schválil beze změn novelu, podle níž má mít stát více peněz z poplatků za těžbu hnědého uhlí. Mnozí senátoři chtěli zrušit pětileté moratorium na výši poplatků. Stejně jako ve sněmovně nebyl přijat ani zákaz těžby ropy a plynu z břidlic metodou hydraulického štěpení.

Více E15.cz

Hrad s katolíky uzavře dohodu o restitucích

Prezident Miloš Zeman a pražský arcibiskup Dominik Duka dnes podepíší dohodu o majetkovém vyrovnání mezi Pražským hradem a katolickou církví. Smlouva měla být uzavřena do konce ledna, ale nabrala skluz, příprava se zpозdila. Církev má na Hradě dostat Jiřský klášter a Nové probošství a vzdá se dalších nároků.

Kožešinové farmy by mohly v Česku skončit

Dvacítka zákonodárců z šesti poslaneckých klubů hodlá předložit návrh na zákaz kožešinových farem v Česku. Od roku 2017 by se nesměly zakládat nové farmy a do konce roku 2018 by měly ukončit činnost stávající podniky. Podobný návrh na podzim zamítl sněmovní zemědělský výbor.

TOP 09 chce zrušit smlouvu Praha-Peking

Pražští zastupitelé TOP 09 shánějí podpisy, aby mohli zrušit usnesení o uzavření sesterské smlouvy města s Pekingem ještě před návštěvou čínského prezidenta Si Ťin-pchinga na konci března. Potřebují ještě sedm zastupitelů, aby svolali mimořádné jednání zastupitelstva. /čtk/

A161002257

INZERCE

Předpremiéra již tuto sobotu

Váš recept na zábavu

Ohnivý kuře

Prima

zítra
20.15

Krátké

Wikov ovládl tři firmy

Výrobce převodovek a ozubených kol, skupina Wikov Industry koupila strojírenské společnosti Detail CZ, Detail Plus a Detail Produkt. V součtu mají firmy tržby 400 milionů korun. Cena zveřejněna nebyla.

OKD zavře důl Paskov, odejde 1300 lidí

Firma OKD chce koncem roku ukončit těžbu v dole Paskov. Plánuje snížit počet zaměstnanců z 9800 nejméně o 500 a počet agenturních pracovníků zhruba o 800 lidí. **Více E15.cz**

Američané kupují české nemovitosti ve velkém

Investoři z USA se loni postarali o třetinu z investic do tuzemských komerčních nemovitostí. Němci byli až druhí. Celkový objem investic podle CBRE vyskočil meziročně o 40 procent na 2,8 miliardy eur. **Více E15.cz**

RWE zlevní plyn

Největší tuzemský distributor zemního plynu, skupina RWE, sníží od května průměrnou cenu plynu o přibližně deset procent.

Koncern ABB povede v Česku Tanja Vainiová

Foto: ČTK

Novou generální ředitelkou firmy ABB ČR, která podniká v oblasti energetiky, se od 1. března stala Finka Tanja Vainiová. Ve funkci nahradila Hannu Kasiho.

Odbyt nových aut roste

Prodej osobních aut se v lednu a únoru zvýšil o 15 procent na 36 799. Škoda zvedla odbyt o čtvrtinu, Volkswagen ubral 12 procent a Hyundai si pohoršila o osm procent. /ČTK, dnv/

PPF prodává velké realitní projekty

Vizualizace prague eye towers

OPRAVDOVÉ MRAKODRAPY. Dvě věže nedaleko Obchodního centra Chodov mají nabídnout zázemí pro práci tisíců lidí. Vyšší z obou věží bude téměř 140 metrů vysoká, s anténou až 153 metrů.

■ Nejbohatší Čech Petr Kellner se kvůli trablům developerů v metropoli zbavuje velkých realitních projektů. Týká se to i dvou plánovaných mrakodrapů v Praze na Chodově.

Daniel Novák

Přes čtyřicet hektarů pozemků v pražské lokalitě Trojmezí pro výstavbu tisíců bytů nebo projekt kancelářského centra Line v Dejvicích na Vítězném náměstí změnil majitele. Podle informací deníku E15 je od PPF koupil její bývalý manažer Karel Pražák. Ten chce odkoupit též projekt dvou mrakodrapů Prague Eye na Chodově, které mají být nejvyššími budovami v Česku.

„Potvrzujeme, že skupina PPF prodala dva tuzemské pozemky určené pro development a třetí je ve fázi prodeje. Podrobnosti k jednáním a podmínkám prodeje nebudeme zveřejňovat,“ řekl mluvčí PPF Radek Stavěl.

Obchod završil dlouhodobý proces prodeje těchto

pozemků určených pro rozvoj realitního byznysu PPF. Skupina se nyní soustředí hlavně na akvizice a správu již dokončených nemovitostních projektů v tuzemsku i zahraničí. Odchod PPF z velkých realitních projektů v metropoli souvisí podle některých informací s chaosem kolem stavebních předpisů, územního plánu a odporu některých radnic proti developerským záměrům.

Například architektzy oceňovaný projekt administrativního centra Line, nazývaného též Lední medvěd, přišel po zásahu magistrátu o územní rozhodnutí, protože prý není v souladu s územním plánem. Ministerstvo kultury navíc projektu na Kulafáku zrušilo souhlas památkářů. PPF i dejvická radnice se před nedávnem navíc vzájemně zažalovaly kvůli adekvátní výši nájemného za parcely.

Podobnou anabází prochází také lokalita v Trojmezí, což je lukrativní nezastavěné

území mezi Prahou 10, 11 a 15. Kromě skupiny PPF tam má zájmy také řada velkých developerů. Projekty však dosud narážely na problémy se změnou územního plánu.

Spletitá je též cesta k výstavbě dvou výškových budov v Praze 11. Projekt z dílny architektonického studia CMC Architects nedaleko Obchodního centra

Chodov má poskytnout zázemí pro práci tisíců lidí.

Nezastavěných 40 hektarů mezi Prahou 10, 11 a 15, takzvané Trojmezí, má potenciál pro vybudování tisíců bytů.

Vyšší z obou věží bude téměř 140 metrů vysoká, s telekomunikační anténou dokonce 153 metrů.

Radnice Jižního Města požaduje, aby investor spolu s projektem přebudoval též přilehlou stanici metra.

Pro Karla Pražáka, který po odchodu z PPF buduje svůj vlastní byznys, nejsou aktuální realitní transakce prvním obchodem s Kellnerem. Převzal zejména obchodníka s pohledávkami AB Credit, jak před časem napsal server iDnes.cz. Vedle toho investuje rovněž v průmyslu.

Češi víc slučují půjčky

■ Klienti u bank obvykle konsolidují dva až tři úvěry, průměrná výše šplhá přes 200 tisíc korun.

Markéta Žižková

Banky v Česku hlásí rostoucí zájem o konsolidace půjček. Například České spořitelně jejich objem meziročně narostl o necelých dvacet procent. Loni uzavřela téměř 60 tisíc konsolidací fyzickým osobám v objemu přes 17 miliard korun. „Meziročně vzrostly prodeje konsolidací o pětinu, v srpnu loňského roku jsme se dokonce dostali na devítinásobek objemů proti stejnému měsíci roku 2014,“ uvedl za Raiffeisenbank mluvčí Tomáš Zavoral. I další banky na českém trhu zaznamenaly nárůst.

„V naprosté většině jde o jiné spotřebitelské úvěry. Následují kreditní karty a kontokorenty,“ popsala mluvčí GE Money Bank Milada Veselá. Podobnou zkušenost má i UniCredit Bank. „Obvykle jde o dva až tři úvěry,“ uvedl její mluvčí Petr Plocek. Průměrná částka se přitom pohybuje kolem 200 tisíc korun.

Konsolidace jsou pro finanční instituce zajímavé. „Banka má šanci získat prověřeného klienta, který když zvládá splácet několik půjček, určitě zvládne jedinou s nižší splátkou,“ vysvětlil analytik Fincentra Josef Rajdl. Navíc jde o segment, kde mohou banky dosahovat zajímavých marží. „Konsolidovaným půjčkám v posledních letech napomáhalo prostředí klesajících úrokových sazeb. Díky tomu mohly úvěrové instituce při konsolidaci úvěrů nabízet výrazně příznivější úrokové sazby,“ doplnil hlavní ekonom ING Jakub Seidler. Úrokové sazby například u spotřebitelských úvěrů by podle něj mohly letos kvůli konkurenčnímu boji a očekávanému snížení marží ještě mírně klesat.

Foto: ČTK Zx

Landa a Kočka vsadili na afghánský byznys

■ Daniel Landa, Jan Kočka a šéf Česko-afghánské obchodní komory založili s partnery firmu, která má vydělávat na aktivitách zpěváků nadace. Ve hře mohou být i afghánské smaragdy.

Daniel Novák

Zpěvák Daniel Landa a Jan Kočka (vpravo) z bohaté pražské kolotočářské rodiny začínají společně podnikat. Oba se objevili v orgánech nedávno založené společnosti Maccius. Spolu s nimi je v podniku ještě například prezident Česko-afghánské obchodní komory Fawad Nadri nebo filmový producent Jiří Jurtin.

„Maccius a.s. vznikla za účelem obchodní činnosti,

kteřou by mohla finančně podpořit nadaci Aria Boiohaemum při realizování jejich projektů nejen v Česku, ale i ve světě v oblasti sportu, kultury a vědy,“ sdělil deníku E15 Nadri.

Pod hlavičkou nadace Aria Boiohaemum vystupoval Landa v minulých měsících při svých cestách do Afghánistánu. Na nich ho doprovázel právě Fawad Nadri. Podle časopisu ego! kromě zřízení osvětového střediska nadace hodlá zpěvák v Kábulu pořádat také boxerské turnaje. Ve správně radě nadace je rovněž někdejší sociálnědemokratický politik Jaroslav Bašta.

S čím konkrétně bude nová firma obchodovat, její zástupci neprozradili. Landa se v potřebném termínu nevyjádřil kvůli pobytu v zahraničí. V obchodním rejstříku jen stojí, že se bude

zabývat pronájmem nemovitostí. Zajímavostí však je, že při návštěvě Afghánistánu Landa s tamním náměstkem důlního průmyslu řešil též těžbu smaragdů.

„Jako soukromé osobě se mi podařilo vyjednat celou řadu zajímavých nabídek z afghánské strany exkluzivně pro Českou republiku,“ napsal nedávno Landa na svém webu.

Otazník se stejně tak vznášá nad skladbou akcionářů společnosti Maccius. Ke svému bližší neurčenému podílu se zatím přihlásil jen Nadri.

Podobně nejasná je rovněž role Jana Kočky, jehož bratra Václava v roce 2008 zastřelil hoteliér Bohumír Ďuričko na křtu knihy tehdejšího předsedy ČSSD Jiřího Paroubka. Ve společnosti Maccius je Jan Kočka členem představenstva.

Více E15.cz

Advokátní esa skupují firmy v nesnázích

V Česku se objevil nový hráč, který se zaměří na nákupy takzvaných distressových aktiv. Tedy společností nebo realitních projektů, které mají například problémy s financováním nebo s rozhádanými akcionáři. Společnost Nordic Investors dlouholetých elitních právníků advokátní kanceláře BBH Tomáše Otruby a Jana Petříka má již hotovou první akvizici za nižší stovky milionů korun.

„Během pouhých několika měsíců, kdy společnost ak-

tivně působí na trhu, jsme úspěšně vyjednali, podepsali a vypořádali akvizici v oblasti ‚distressed assets‘ ve výši přesahující deset milionů eur,“ uvedl Otruba.

Zveřejnění konkrétních detailů první transakce investoři plánují, až to bude právně možné.

První nákupy zvládají oba byznysmeni utáhnout z vlastního kapitálu. Potom budou na trhu hledat pro jednotlivé projekty další

investory. V hledáčku mají hlavně společnosti z ne-movitostí a informačních technologií. Nevylučují ani nákupy v zahraničí.

„Poškozený subjekt opravit, očistit, zajistit jeho životaschopnost a nakonec ho se ziskem prodat. Anebo v případě, že už není co opravovat, pracovat s pohledávkami tak, aby výnos z jejich realizace byl co nejvyšší,“ popisuje Petřík obchodní strategii.

Oba partneři mají ze své advokátní praxe bohaté

Někdejší partneři advokátní kanceláře BBH Tomáš Otruba a Jan Petřík investují stamiliony do byznysů v problémech. Chtějí stavět firmu na nohy a se ziskem je prodat.

zkušenosti s velkými obchody. Otruba například pomáhal skupině PPF s převzetím největšího tuzemského mobilního operátora, společnosti Telefonica Czech Re-

public. Byl rovněž u restrukturalizace sázkové kanceláře Sazka a jejího prodeje investiční skupině KKCG. Petřík zase dva roky působil v čele věřitelského výboru zkrachovalé developerské firmy ECM. /dnv/ Více E15.cz

Výsledky

Kaufland a Lidl

Tržby obchodního řetězce Kaufland v Česku ve finančním roce 2014/2015 stouply o sedm procent na 55,2 miliardy korun. Zisk firma zvýšila o 34 procent na 2,1 miliardy korun. Kaufland patří do německé maloobchodní skupiny Schwarz stejně jako řetězec Lidl. Ten loni v Česku zvedl zisk o 50 procent na 2,6 miliardy korun, tržby narostly o 16 procent na 33,6 miliardy korun.

Ahold

Nizozemská maloobchodní společnost Ahold provozující obchody Albert Ioni v Česku zvýšila

provozní zisk na 16 milionů eur (440 milionů korun) z předloňských pěti milionů eur. Tržby vzrostly o 16,5 procenta na 1,77 miliardy eur. Firma uvedla, že český trh silně ovlivňují promoční nabídky, velká část ze slevových akcí byla spuštěna ve druhé polovině loňského roku.

Karlovarské minerální vody

Skupina Karlovarských minerálních vod loni dosáhla obrátu 7,3 miliardy korun, což je meziročně o 33 procent více. Růst tržeb producenta minerálních a pramenitých vod táhly novinky, akvizice v Maďarsku, silný export i horká sezona. /čtk/

ODOLNĚJŠÍ CHLADICÍ VĚŽE

Foto: ČTK

V ELEKTRÁRNĚ DUKOVANY testují odolnější chladicí zařízení. Proti dosavadním 125 metrů vysokým věžím s přirozeným prouděním vzduchu jsou novostavby sedmkrát nižší a k chlazení vody používají ventilátory. Nové věže za miliardu dokážou lépe odolávat zemětřesení či větru. Fotogalerie E15.cz

Moskva protlačí své dluhopisy na Západ

■ Rusko hledá partnery pro první emisi bondů od anexe Krymu, evropští finančníci otevřeli dveře.

Jaroslav Bukovský

Velká jména bankovní Evropy se rozhodla kopat za Kreml a protlačit ruské vládní bondy západním investorům. Německá Deutsche Bank, francouzská BNP Paribas a další lídři kontinentálního finančního byznysu totiž na jaře zrežirují návrat Moskvy na mezinárodní finanční trhy, a to po letech odmlky, kdy měla země s ohledem na ukrajinský konflikt dveře na Západě zavřené.

Úspěšným prodejem dluhopisů vydaných v eurech hodlá Moskva oznámit světu, že kapitál už nad ruskými výboji mávl rukou. Oslovila tak širokou skupinu 25 největších bank na obou stranách Atlantiku s nabídkou na aranžmá emise se spíše symbolickým objemem tří miliard eur. Šlo by o první ruské bondy prodané v jiné než domácí měně od roku 2013.

„Banky Deutsche Bank, BNP, Credit Suisse, UBS, UniCredit a Banca IMI jsou připraveny tuto transakci podpořit,“ informoval byznysový portál bne IntelliNews s odvoláním na své zdroje z bankovních kruhů. V Evropě ale kvete Moskvě pšenka

lépe než v zámorí. Investiční banka Goldman Sachs, která jako jediná z Wall Street na ruskou nabídku kývla, ze svého rozhodnutí podle zdrojů listu The Wall Street Journal v závěru února po intervenci Washingtonu vycouvala.

Sankce uvalené na Moskvu po anexi Krymu sice zahraničním bankám neomezují obchody s ruskými vládními bondy, zejména zámořské finanční domy mají nicméně obavy z případných politických či regulačních obstrukcí, kterým by při takové

transakci mohly čelit. Z toho důvodu zůstává bondová emise i přes údajnou podporu významných evropských bankéřů stále nejistá.

„Pokud EU spolu s USA vyvinou neformální tlak na finanční instituce, může být poptávka ze Západu nízká,“ říká analytik Consequ Martin Lobotka. Naposledy nabídlo Rusko své vládní dluhopisy vyspělým trhům před třemi lety, a to papíry v objemu sedmi miliard dolarů. Oproti financování v domácí měně Moskva ušetří, desetiletý dluhopis vydaný v rublu totiž vládu ročně vyjde dvakrát dražší.

POLITICKÁ ZÁLEŽITOST. Americká banka Goldman Sachs (na snímku je její newyorské sídlo) na ruskou nabídku aranžovat umístění vládních dluhopisů na trh kývla. Po intervenci Washingtonu ale opět vycouvala. Ruská vláda od bankrotu v roce 1998 vydala dluhopisy v cizí měně jen třikrát. V letech 2010, 2012 a 2013 emitovala bondy v celkovém objemu 18,5 miliardy dolarů.

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 3. 3. 2016

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	18,215
Čína	1	3,796
Dánsko	1	3,628
EMU	1	27,055
Chorvatsko	1	3,559
Japonsko	100	21,778
Kanada	1	18,479
Maďarsko	100	8,761
Norsko	1	2,870
Polsko	1	6,243
Rusko	100	33,783
Švédsko	1	2,890
Švýcarsko	1	24,964
Turecko	1	8,482
USA	1	24,819
Velká Británie	1	34,944

Akcie na pražské burze

3. 3. 2016

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	61,00	-0,33
ČEZ	377,00	2,84
Erste Bank	644,50	-1,00
Fortuna	97,10	0,99
Kofola	463,00	-0,43
KB	4942,00	1,50
NWR	0,09	12,50
O2 CR	249,00	-1,39
Pegas	729,00	1,39
Philip Mor. ČR	13 130,00	-0,10
PLG	209,00	0,00
TMR	631,60	0,00
Unipetrol	163,10	-1,75
VIG	607,00	-0,52
Celkový objem (v tisících korun)	498 836,86	

Krátce

V Bratislavě může vyrůst terminál na LNG

Evropské hospodářské zájmové sdružení Danube LNG plánuje do čtyř let vybudovat v Bratislavě na Dunaji terminál na zkapalněný zemní plyn. Investice za 20 milionů eur je součástí evropského plánu na podporu rozšíření LNG coby alternativního paliva. Vyplývá to z investičního záměru, který zveřejnily slovenské úřady.

Credit Suisse varuje před novou recesí

Případná nová hospodářská recese v Evropě by

mohla vést ke zhroucení eurozóny, tvrdí studie švýcarské banky Credit Suisse. Další hospodářský útlum by vyvolal zmatek, ve kterém by evropská měna podle analytiků banky zkolabovala. **Vice E15.cz**

Adidas zvýšil zisk

Čistý zisk německého výrobce sportovního vybavení Adidas loni stoupl téměř o 30 procent na 634 milionů eur. Firma z loňského zisku navrhne zvýšit roční dividendu na 1,6 eura na akcii z dosavadních 1,5 eura. Tržby společnosti loni stouply o 16 procent na 16,9 miliardy eur. /čtk/

Filmové studio Miramax koupili Katařané

Katarská mediální společnost BeIN Media Group koupila americké filmové studio Miramax, které stojí například za slavným snímkem Pulp Fiction režiséra Quentina Tarantina. Finanční podmínky transakce nebyly zveřejněny.

BeIN převzala celou společnost Miramax od skupiny investorů zahrnující katarský státní investiční fond Qatar Investment Authority. Ten v roce 2010 spolu s investiční firmou Colony Capital koupil Miramax za 660 milionů dolarů od společnosti Walt Disney.

Miramax v roce 1979 založili bratři Bob a Harvey Weinsteinové. Společnost Walt Disney studio převzala v roce 2003 za pouhých

60 milionů dolarů. Miramax má ve svém archivu více než 700 titulů a vlastní práva ke stovkám hollywoodských filmů, mimo jiné ke snímkům Deník Bridget Jonesové či Anglický pacient.

Společnost BeIN uvedla, že Miramax bude nadále fungovat jako nezávislé filmové a televizní studio. Letos se bude Miramax podílet na financování a distribuci několika celovečerních filmů, včetně snímků Dítě Bridget Jonesové a Santa je úchyl 2.

Společnost BeIN provozuje filmové a sportovní televizní kanály ve 24 zemích, mimo jiné ve Spojených státech, Francii a Austrálii. Převzetí Miramaxu podpoří plány BeIN na expanzi v zábavním průmyslu. /čtk/

Asii hrozí nedostatek benzínu

Foto profilmedia.cz

Levná ropa a vysoký prodej automobilů podporují v celé Asii růst poptávky po benzínu. Současné ale zvyšují hrozbu, že v regionu bude po více než 15 letech nedostatek této pohonné hmoty.

Prodej aut se zvyšuje hlavně v Číně a v Indii, každý měsíc na těchto trzích přibudou tři miliony nových

vozů. Rafinerie v Austrálii a na Tchaj-wanu ale omezují činnost, uvedla agentura Reuters.

Letos by tak mohlo v Asii chybět v průměru 10 tisíc barelů benzínu denně a příští rok má tento deficit vzrůst na 90 tisíc barelů denně, odhaduje konzultační firma FGE.

Napětí na trhu s benzinem jde ruku v ruce s očekávaným ukončením nadbytku ropy na globálním trhu na přelomu let 2016 a 2017, které by mohlo podpořit oživení cen ropy. Ty od poloviny roku 2014 klesly o zhruba dvě třetiny, i když v posledních dnech se zvyšují.

FGE odhaduje, že v roce 2018 se deficit v dodávkách benzínu dál prohloubí, a to na 160 tisíc barelů denně. Konzultační společnost JBC Energy očekává nižší deficit, v roce 2018 se má zvýšit na 107 tisíc barelů denně ze 71 tisíc v příštím roce. Celková poptávka po pohonných hmotách v Asii má příští rok činit 6,8 milionu barelů denně a v následujícím roce stoupnout na sedm milionů. /čtk/

A161002364

INZERCE

DELMART

PRODEJNA A BISTRO
Nádražní 344/25

PRODEJNA
Komerční zóna Čestlice
(vedle Electro Worldu)

www.delmart.cz
facebook.com/Delmart.cz

DRUHÁ PRODEJNA KVALITNÍCH POTRAVIN „OTEVŘENA“

Nakupujete rádi kvalitní a čerstvé potraviny s jasným původem? Nyní již ve dvou prodejnách DELMART nakoupíte v atraktivním prostředí pro celou rodinu.

V DELMART nyní získáte slevovou poukázku na jarní nákupy v hodnotě 400 Kč.

Zastavte se pro:

- ▀ čerstvé pečivo z vlastní pekárny
- ▀ sendviče, lisované ovocné šťávy a zeleninové saláty
- ▀ kvalitní ovoce a zeleninu
- ▀ mléčné výrobky a sýry
- ▀ široký výběr drůbeže, masa a ryb
- ▀ hotová jídla připravená týmem šéfkuchaře Radka Šubrtů
- ▀ různé druhy kávy, čajů, sladkostí a čokolád

Značka DELMART = KVALITA

V Amiensu proběhl boj o Británii

■ Britský premiér David Cameron si včera zaskočil do Francie. Zejména britští novináři návštěvu označili za konspirační.

Marian Hronek

Británie a Francie chtějí společně pracovat na tom, aby zajistily svým občanům bezpečí. Tak shrnul britský premiér David Cameron svoje včerejší setkání s francouzským prezidentem Françoisem Hollandem v Amiensu na severu Francie.

Cameron i Hollande apelovali na syrskou vládu a Rusko, aby přestaly útočit na umírněné rebely a respektovaly dojednané příměří. Rusko by podle nich mělo využít svého vlivu na separatisty v ukrajinském Donbasu a pomoci tak ukončit násilí. Ukrajinskou

Foto: Reuters

OHLÉDNUTÍ. Prezident Hollande s premiérem Cameronem si včera našli před summitem čas, aby v Pozières poblíž Amiensu vzdali hold obětem proslulé útočné operace britských a francouzských vojsk, která se právě před sto lety zapsala do dějin jako bitva na Sommě. V jedné z nejkrvavějších bitev v historii válečnictví padlo či bylo zraněno na 420 tisíc Britů a 205 tisíc Francouzů.

vládu zase vyzvali, aby se soustředila na slibované reformy.

Hlavním motivem tiskové konference po summitu však byla migrační krize v EU. Pozornost médií přitáhl výrok francouzského prezidenta, že pokud Británie opustí EU, bude to mít pro ni „následky v mnoha oblastech“. V jakých, to už specifikoval v předvečer summitu ministr hospodářství Emmanuel Macron.

Cameron nakonec musel čelit konspirační teorii o tajné dohodě s Hollandem. Podle ní vyzval francouzského prezidenta, aby svými výroky vyvolal v Britech obavy z následků odchodu z EU. „Je to naprostý nesmysl,“ odmítl spekulace Cameron. Následky brexitu podle něj nejsou jeho zastánci schopni odhadnout. „Obě možnosti mají svá rizika a ta jsou o to větší, že bojovníci za odchod z EU nejsou schopni jasně říci, co vlastně chtějí,“ řekl.

Francouzský ministr strašil ostrovný

■ Britsko-francouzské vztahy v rámci EU hrají do Cameronových vnitropolitických karet.

Zdeněk Pečený

Francie přesune utečenec-ký tábor z Calais do Velké Británie a připraví červený koberec pro bankéře, kteří

budou utíkat z Londýna. Tak vidí nejbližší budoucnost velmocí rozdělených Lamanšským průlivem francouzský ministr hospodářství Emmanuel Macron v případě, že ostrovní království vystoupí z Evropské unie.

Dodal, že brexit by ve vztahu obou zemí znamenal i vytvoření nových překážek ve vzájemném obchodu.

Svou vizí Macron obstaral prolog včerejšímu britsko-francouzskému summitu v Pozières. Vystoupením z unie by podle Macrona Britové poslali ke dnu řadu bilaterálních dohod, včetně té z Le Touquet, která jim umožňuje provádět hraniční kontroly na území Francie a držet tak nechtěné migranty na francouzské straně Lamanšského průlivu.

V rozhovoru pro včerejší vydání deníku Financial Times člen francouzské vlády dokonce uvedl, že očekává, že bankéři z londýnské City se budou ve velkém stěhovat do Paříže, protože vystoupením z EU ztratí banky působící v Londýně takzvaný evropský pas, který jim umožňuje podnikat ve všech zemích osmdařicíky.

Macron tak vrací úder britskému premiéru Davidu Cameronovi, který před čtyřmi lety lákal francouzské firmy do Velké Británie, když Francie v roce 2012 zvýšila korporátní daně. „Myslím, že budeme mít nějaké navrátilce z City,“ zaprorokoval si pro deník Financial Times. „Británie ztratí plný přístup na jednotný trh.“

Krátce

Srbská vláda chce posílit mandát novými volbami

Srbská vláda včera vyzvala prezidenta Tomislava Nikoliće, aby rozpustil parlament a vypsal předčasné volby. Premiér Aleksandar Vučić již v lednu oznámil, že chce od voličů nový mandát, aby mohl pokračovat v reformách a dokončit přístu-

pové rozhovory Bělehradu s Evropskou unií. Očekává se, že Nikolić volby vyhlásí na 24. dubna,

Lavrov hájí dějinnou roli sovětského komunismu

Bolševická revoluce z roku 1917 a přeměny v éře SSSR měly „rozmanitý“ vliv na světové dějiny a význam-

ně přispěly k budování západoevropské koncepce sociálního státu. Napsal to ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov v článku, který zveřejnil odborný časopis Rusko v globální politice. Evropské státy podle něj zavedly politiku sociálního zabezpečení svých občanů pod vlivem sovětského příkladu. /čtk/

Asteroid se zpozdí

Planetka 2013 TX68, která měla při blízkém průletu v sobotu minout Zemi, potvrdila, že má velmi nejistou trajektorii. Podle upřesnění vědců se zpozdila a k Zemi se nejbližší přiblíží až v úterý.

Nadále přitom platí ujištění, že „nevypočitatelný“ asteroid do naší planety nenarazí, informovala na svém

webu Laboratoř tryskových pohonů amerického NASA. Podle upřesněných odhadů planetka zeměkouli mine zřejmě ve vzdálenosti zhruba pět milionů kilometrů. Vědci ještě zcela nevylučují možnost, že se přiblíží i víc, rozhodně však ne pod 24 tisíc kilometrů. Srážku však rozhodně vylučují. /čtk/

KLDR PŘITVRZUJE. Severní Korea letos v lednu uskutečnila svou čtvrtou jadernou zkoušku, v únoru vypustila raketu dlouhého doletu, a tak následovalo zpřísnění sankcí mezinárodního společenství.

Sankce vůči KLDR má v rukou hlavně Čína

■ Na čínsko-korejské hranici je po zpřísnění sankcí patrný nižší pohyb zboží.

Přes hranici Číny a Severní Koreje včera přejelo méně nákladních aut než v minulých týdnech, zvýšení počtu pohraničních kontrol prý ale řidiči nezaznamenali. Uvedla to agentura Reuters. Rada bezpečnosti OSN ve středu zpřísnila sankce vůči KLDR a mimo jiné nařídila inspekce veškerého zboží směřujícího na severokorejské území či opačným směrem. Právě na Číně spočívá hlavní díl odpovědnosti při naplňování sankcí. Devadesát procent severokorejského obchodu se uskuteční mezi KLDR a Čínou.

Představitel firmy z čínského pohraničního města Tan-tung, která pomáhá zajišťovat přeshraniční obchod, řekl, že čínské úřady tento týden omezily množství vozidel, jež budou smět denně překročit hranici mezi Čínou a KLDR. Zatímco dříve

jich bylo 300 až 400, nyní je údajně sto vozů. To se včera projevilo v menším dopravním provozu na mostě přes řeku Ja-lu, který spojuje Tan-tung s KLDR.

Velká část pohybu zboží se uskutečňuje právě přes rušné město Tan-tung. Přes most vedoucí do Severní Koreje i včera volně projížděly nákladní vozy vezoucí trubky, dříví či pytle s potraviny. Toto a další zboží mířící do Severní Koreje má podle nové rezoluce Rady bezpečnosti OSN podléhat inspekci s cílem zabrá-

nit další finanční podpoře severokorejského jaderného programu.

Nová rezoluce zakazuje mimo jiné dovážet do KLDR luxusní zboží, jako jsou drahé hodinky, křišťálové sklo či sněžné skútry. Zakázány je také export severokorejského uhlí a železné rudy, pokud zisky půjdou na jiné účely než zajištění obživy severokorejského lidu. Tato formulace nicméně nechává prostor pro interpretaci a pokračující obchod. Podle čínských údajů Peking loni z KLDR dovezl uhlí za miliardu dolarů. /čtk/

Palba rozhořčení a vzdoru

Severní Korea včera zkušebně vypálila šest střel krátkého doletu do Japonského moře, uvedlo jihokorejské ministerstvo obrany. Střely byly vypáleny v 10.00 hodin místního času z odpalovacího zařízení nedaleko přístavu Wonsan na východním pobřeží KLDR. Skončily v mezinárodních vodách Japonského moře, zhruba 100 kilometrů od severokorejských břehů. Sousední Jižní Korea považuje palbu z KLDR za projev rozhořčení a vzdoru. Další zvýšení napětí lze na poloostrově očekávat příští týden, kdy začnou jihokorejsko-americké manévry. Pchjongjang je považuje za nácvik invaze.

Řecko odmítá nové požadavky MMF na snížení důchodů

■ Řecké vlády od propuknutí dluhové krize snížily důchody už jedenáctkrát. Podle tamních politiků je to už dost.

Řecko nemůže akceptovat požadavky Mezinárodního měnového fondu na další snížení důchodů. Řekl to včera řecký ministr financí Euklidis Tsakalotos (na snímku). Fond podle něj nevěří, že vládní návrhy změn v penzijním systému budou stačit k dosažení dohodnutého rozpočtového cíle. Bez souhlasu MMF nebude Řecko schopno dokončit nyníjší kolo jednání s evropskými věřiteli.

Vláda v návrhu reformy dlouhodobě neudržitelného penzijního systému plánuje zejména zvýšení příspěvků aktivního obyvatelstva. Plán ale narazil na silný odpor odborů, živnostníků a zejména zemědělců, kteří do minulého týdne přes měsíc blokovali některé silnice a hraniční přechody.

MMF podle ministra Tsakalotose nepochybuje, že plán reformy penzí je

seriózní, má ale obavy, že neposílí státní finance dostatečně. „MMF se domnívá, že ta čísla nevycházejí tak, abychom v roce 2018 dosáhli (primárního rozpočtového přebytku) 3,5 procenta HDP; říká, že jestliže jsme už ušetřili na všem jiném, kde jinde najdeme peníze než v dalším snížení důchodů,“ prohlásil ministr v parlamentu.

Řecké vlády od propuknutí dluhové krize v předlužené zemi a od prvního

záchraného balíku z roku 2010 snížily důchody už jedenáctkrát. Podle ministra se už peníze dál snižovat nemohou. /čtk/

Sýrii v příměří postihl blackout

Na celém území Sýrie včera zkolabovala elektrická síť, příčiny nebyly známy. „Elektrina byla odpojena ve všech provinciích. Příčiny se zjišťují,“ uvedla státní agentura SANA, která se odvolávala na ministerstvo energetiky. Státní televize informovala o masivní závadě. Během dne se pak přívod elektřiny postupně dařilo obnovovat. Do původního stavu jako před výpadkem měla být celá síť podle ministerstva energetiky uvedena během noci.

Syrské úřady nijak nevysvětlyly, co za zhroucením sítě stálo.

Ve většině oblastí válek zmítané země je elektrina dostupná jen dvě až čtyři hodiny denně, někde vůbec. Celostátní blackout je přesto velmi neobvyklý, poznamenala britská BBC. V bojových zónách, zejména v blízkosti Halabu, v nichž od soboty panuje příměří, byly v minulých dobách výpadky proudu časté a dlouhé. Celostátní kolaps zatím hlášen nebyl. /čtk/

Turecko před summitem zvyšuje požadavky

■ V Turecku dnes žijí **tři miliony Syřanů**. Další statisíce se z tamních přístavů vydávají do Řecka a dál. Evropská unie tlačí na Ankaru, aby se v migrantské krizi více angažovala a **běžence zastavila**. Turci se Západem licitují.

Jana Havligerová

Přimět Turecko, aby zastavilo příliv uprchlíků, je pro Evropskou unii životně důležité. Před pondělním mimořádným summitem, na kterém se vrcholní politici osmadvacítky sejdou právě s tureckými představiteli, předchází horečná diplomatická aktivita, kterou mimo jiné vede prezident Evropské unie Donald Tusk. Úkol je to nelehký. Brusel už vloni na podzim slíbil Turecku tři miliardy eur, Ankara kontrokuje tím, že je to jen zlomek výdajů, které s migranty turecký stát má. A hlavně že nejde především o finance. „Nepotřebujeme peníze, potřebujeme se cítit s unií v jedné rodině“, vzkázal v rozhovoru poskytnutém evropským médiím turecký ministr pro vztahy s EU Volkan Bozkir. Konkrétně slibte nám bezvízový styk, obnovte jednání o vstupu Turecka do EU. Ale ani to, zdá se, nestačí. Regionální velmoc si je vědoma své momentální převahy: země EU by měly začít na své území přesídlovat i ty Syřany, kteří se už v Turecku usídlili, a jít Turecku na ruku při řešení syrského konfliktu. Měly by se tedy postavit na stranu Tureckem podporovaných islamistických rebelů.

Pokud jde o dohodu o přesídlování běženců, definitivní znění by mělo být podle Turků zformulované na pondělním setkání tureckých představitelů a zástupců zemí Evropské unie v Bruselu. Přesídlení Syřanů by údajně měli v Bruselu prosadit hlavně němečtí politici,

Turecko v datech

- Ekonomika Turecka je sedmá největší v Evropě a sedmnáctá na světě, hrubý domácí produkt na hlavu činí 11 tisíc dolarů, předpoklad pro rok 2023 je už 25 tisíc dolarů. Vzájemný obchod mezi Tureckem a EU posiluje fungující celní unie a dohoda EFTA.
- Země patří k zakládajícím státům OSN, od roku 1949 je členem Rady Evropy, o tři roky později Turecko vstoupilo do NATO a v roce 1961 do OECD.
- Prvním krokem k plnému členství v EU se stal v roce 1963 podpis dohody o přidružení, označované jako ankarská. Patří k ní dodatek týkající se Kypru. Právě turecká přítomnost na Kypru v roce 1974 a vojenský převrat v roce 1980 další integraci Turecka pozastavily.
- V roce 2005 začala nová přístupová jednání, od té doby byla prozatímně uzavřena pouze jedna vyjednávací kapitola. Turecko odmítlo uplatňovat dodatkový protokol k ankarské dohodě o vztazích s Kyprem a Rada EU v prosinci 2006 rozhodla o zmrazení vstupních rozhovorů.
- EU dosud po Turecku také požadovala, aby Ankara před vstupem do unie normalizovala vztahy se všemi sousedními zeměmi, především s Řeckem, Kyprem a Arménií.

OBLEŽENÝ LESBOS. Tisíce uprchlíků se z Turecka vydávají každý den přes Egejské moře do Řecka či na některý z řeckých ostrovů. Takto doráží jeden z člunů na ostrov Lesbos.

JE TO NA VÁS. Prezident EU Donald Tusk (vpravo) v Ankaře řekl, že účinné opatření má vybrat Turecko. Zdůraznil však, že Evropa je pro mechanismus, který umožní rychlé a masivní vrácení běženců do Turecka. Na snímku je s tureckým prezidentem Erdoganem.

kterí jsou přesvědčeni, že by se tak zastavila „divoká“ migrace utečenců do Evropy. Fakt je, že z Turecka se dává do pohybu čím dál více lidí.

Syřané, kteří jsou zaregistrováni, mají v Turecku zdarma zdravotní péči, dostávají humanitární dávky potravin a oblečení, děti mohou chodit do škol

a jejich rodiče od Nového roku za určitých omezených podmínek i legálně pracovat. Jenže takových je v podstatě zlomek z celkového množství. Pracovních příležitostí je málo, drahé jsou i byty, které si pronajímají. A pro nově příchozí už jsou práce i bydlení prakticky nedostupné. To je žene dál.

Český byznys na Bosporu

Pro český průmysl je Turecko důležitým obchodním partnerem. Zvláště v poslední době v českém vývozu začínají převládat výrobky s vyšší přidanou hodnotou, důležitý je export energetických zařízení související s budováním investičních a infrastrukturálních celků v Turecku. Český vývoz zahrnuje i motorová vozidla a traktory, tramvaje nebo klimatizační zařízení. Na vzestupu je export keramického zboží pro laboratorní, chemické a farmaceutické použití. V Turecku se angažuje i ČEZ nebo firma EnergoPro, která v roce 2010 koupila pět tureckých hydroelektrárn. Příležitostí v Turecku nalezla řada podniků – Škoda Power, Blansko Small Hydro a další.

Kurdové jsou pro Turecko noční můrou

Marian Hronek

Národ bez vlastního státu, který obývá převážně území Turecka, Iráku a Sýrie, sní už celé generace o samostatnosti. Syrským Kurdům, jichž je minimálně 1,5 milionu, by se sen mohl splnit rozpadem válkou zmítané země. To je však nepřijatelná vize pro Turecko, kde žije desetinásobek Kurdů.

Minulý měsíc Turecko označilo Kurdy za strůjce bombového útoku v Ankaře, při němž zahynulo 30 vojáků. Premiér Ahmet Davutoglu pak apeloval na světové velmoci, aby ke kurdským milicím v Sýrii konečně zaujaly jednoznačný postoj a postavily se po bok Turecka v boji proti nim. Prohlásil, že Lidové obranné jednotky (YPG), jakási domobrana Kurdů ze severu Sýrie, poslouchá rozkazy Kurdské strany pracujících (PKK), tedy militantní organizace tureckých Kurdů usilujících o vznik kurdského státu.

Po vypuknutí občanské války v Sýrii tamní Kurdové vytvořili milice odhodlané bojovat proti komukoli, kdo by chtěl jejich území dostat pod kontrolu. Turecko podle slov lídrů YPG není jejich nepřítel. Západ tyto bojovníky za teroristy nepovažuje a spolupracuje s nimi v boji proti Islámskému státu i proti armádě syrského prezidenta Bašara Asada.

Vláda v Ankaře to jistě vidí jinak. Lídrům země musí přemítání o budoucnosti

regionu působit hluboké vrásky. Je jasné, že pokud se podaří osamostatnit Kurdům v Sýrii, vyvolá to obdobné tendence i u jejich krajanů v sousedství. Po celou historii novodobého tureckého státu si Kurdové stěžují, že Turci potlačují jejich svébytnost ve snaze vytvořit homogenní stát.

VYHRANĚNÍ A VYTRVALÍ

PKK je od svého vzniku v polovině sedmdesátých let radikální a levicová strana. Její zakladatel Abdullah Öcalan dodnes sedí ve vězení za vlastizradu a jiné zločiny a členy strany je uctíván jako hrdina. PKK sní o povstání proti turecké nadvládě, a protože je v Turecku z pochopitelných důvodů zakázána, velká část členů této organizace přesídlila do Iráku či jiných okolních zemí.

Poté, co se současný prezident Recep Tayyip Erdogan stal v roce 2003 premiérem, vypadalo to jako svítání na lepší časy. Řeči o tom, že si Kurdové zaslouží větší pozornost a měli by mít možnost rozvíjet svoji kulturu bez strachu z perzekuce, netrvaly dlouho. Vláda přitvrdila a je těžké posoudit, nakolik oprávněně. Násilí mezi Kurdy a armádou v každém případě rostlo a odvetná akce stíhala odvetnou akci. V roce 2013 se obě strany pokusily přetnout spirálu násilí a vláda s PKK uzavřela příměří. Dokonce to vypadalo, že se od zabíjení přejde k dialogu.

PODPORA MIGRACE. V polovině února turecká armáda zintenzívnila útoky na pozice syrských Kurdů. Podpořila tím přísun syrských běženců do tábora u jihotureckého města Kilis.

KOMPROMIS JE PRO ZMĚKČILCE

Jak už to s příměřím bývá, dlouho nevydrželo. Turecká armáda loni v létě těžce bombardovala jednotky PKK v jinak neobydlených horách na severu Iráku a dočkala se odplaty v podobě série guerillových útoků.

Vyhrocená rétorika tureckých představitelů v poslední době dává tušit, že Ankara považuje ústupky a kompromisy za něco, k čemu se přistupuje jen v krajní situaci a s největ-

ším sebezapřením. Světová média například označila Erdogana za kohouta, který tvrdošíjně stojí za svým bez ohledu na případný prospěch nebo ztrátu. Komentátoři vysvětlují, že to mentalita tureckého národa považuje za znak síly a ctnosti, zatímco handrkování se s protivníkem je známka slabosti.

Turecko nicméně není jediný hráč v regionu a jako člen NATO si nemůže ně-

pokud jím chce být i nadále. Volání turecké vlády po společné pozemní operaci koalici sil v Sýrii zůstává zatím nevyšlyšeno, zčásti kvůli obavám z Ruska, které má v Sýrii své strategické zájmy a cíle. „Copak budou Spojené státy v Sýrii riskovat konfrontaci s Rusy, aby pomohli Turkům porazit Kurdy? Na koho by pak mohly spoléhat v boji proti Islámskému státu?“ ptá se řečnický deník the New York Times.

Otec PKK Öcalan je padouch i hrdina

Abdullah Öcalan je bezesporu nejznámější osobností, která prosazuje vznik kurdského státu. Dnes osmašedesátiletý aktivista se na prahu dospělosti hlásil do armády, ale nepochodil. Sam je přesvědčen, že ho nevzali kvůli jeho kurdskému původu. Neúspěšný adept na vojáka, jehož příjmení znamená turecky „mstitel“, se pak přihlásil na politologii, kterou studoval na univerzitě v Ankaře. Učaroval mu marxismus a jeho původní mlhavé politické ambice se přetavily

do revolučního zápalu. Organizoval studentské protesty a za šíření levicových spisků šel do vězení. Pak nechal studia a vrátil se do rodného kraje na jihovýchodě Turecka, aby tam prosazoval vznik nezávislého státu Kurdů.

V roce 1977 Öcalan se dvěma svými soudruhy napsal manifest Národní cesta ke kurdské revoluci, který

V PŘÍZNÍ. Öcalan je populární i v kurdských enklávách v západní Evropě, jak dokládá snímek ze Štrasburku.

se stal programem o rok později založené Kurdské strany pracujících (PKK). Roku 1979 se Öcalan a jeho věrní uchýlili do Sýrie, kde se začali trénovat k boji. Během osmdesátých let vyteklo při potyčkách mezi PKK a tureckou armádou mnoho krve.

Öcalan byl v roce 1999 zatčen tureckou rozvědkou a CIA v keňském Nairobi a odsouzen k trestu smrti. Po zrušení hrdelního trestu, které po Turecku požadovaly přístupové dohody s EU, byl trest změněn na doživotí. /hrk/

Záhady vesmíru souvisejí s gravitací

Foto: E15 Michael Tomáš Zx

■ Teoretickou fyzikou, obzvláště pak teorií strun, se zabývá velká komunita lidí. Mnozí však spíše dotvářejí dřívější postuláty a poznatky. **Petru Hořavovi** se však podařil opak. Do teorie strun přispěl se dvěma významnými teoriemi, které jsou nyní již běžně citovanými a přijímanými.

Marek Schwarzmann

EE Když se s někým poprvé setkáte a vysvětlujete mu, co děláte, má dotýcný zpravidla ponětí, o čem vlastně mluvíte?

Lidé na to docela reagují, vědí, o čem to zhruba je, mnoho z nich sleduje oblíbený seriál Teorie velkého třesku, kde se jeden z hlavních hrdinů Sheldon Cooper právě teorií strun také zabývá. Často reagují stylem: „Něco jako Sheldon?“ Pak se mě zeptají, jestli mám podobné sociální (ne)doved-

nosti a povahové rysy jako on. Někdy to vyžaduje další vysvětlování. Už se dostalo do všeobecného povědomí, že je to něco neuvěřitelně složitěho, něco, čím se zabývají ti šílenci teoretičtí fyzikové.

EE A je to opravdu něco tak neuvěřitelně složitěho, nebo jen pop-nálepka?

Teorie strun je zastřešující definice. Nejsem si ani jistý, jak bych definoval teorii strun, ale každopádně mi to nezabraňuje, abych se považoval za teoretika strun. Je to nálepka, která říká,

že se zabývám základními principy a zákony kvantové mechaniky a gravitace a všech ostatních interakcí.

S kolegy se snažíme dát teorii dohromady, aby vypadaly jako jeden ucelený obrázek, jako vesmír, v němž žijeme, místo aby to vypadalo jako před vznikem teorie strun – mnoho dílčích teorií, z nichž žádná nebyla schopna vysvětlit jevy, které pozorujeme, od mikrosvěta elementárních částic až po gravitaci a kosmos. Díky teorii strun odpadla zdánlivá neslučitelnost některých

!! Teoretická fyzika stojí na prahu úžasných objevů a nevíme dne ani hodiny, kdy k nim dojde.

fyzikálních teorií. Z historických důvodů se tomu říká teorie strun, protože ty hrály roli v pochopení, jak by tyto nesourodé teorie šlo sjednotit. V teorii strun jsou ale i další objekty – membrány či zvláštní chování prostoru i času.

EE Které části se nyní nejvíce věnujete?

Momentálně se pohybuji mimo ortodoxní teorii strun. Měl jsem vždy tendence být spíše v jakési intelektuální divočině. V posledních šesti letech mě mimořádně zaujal

nový alternativní pohled na gravitaci, který je v jistém smyslu jednodušší než teorie strun. Vrátil jsem se zpět před vznik teorie strun a ptal se, jestli symetrie teorie relativity, tak zakořeněné ve struktuře prostoročasu, nemohou být přibližné symetrie, když struny samotné nás učí, že časoprostor je také přibližný – a formulovat tento princip tak, aniž by k němu člověk potřeboval celou mašinerii teorie strun.

Podařilo se mi formulovat alternativní teorii gravitace, které se občas říká Hořava-Lischitzova gravitace, která je založena na nerelativistických pojmech času a prostoru s tím, že symetrie, které definoval Einstein jako fundamentální, se v ní objevují jako odvozené. Ukázalo se, že to matematicky dává nové možnosti, jak vyřešit určité dlouhodobé záhady v teorii gravitace.

☞ Gravitace obecně dává teoretickým fyzikům zabrat...

Gravitace je interakce, s níž je člověk intuitivně nejvíce seznámen. Paradoxně je ale také tou nejméně probádanou interakcí z pohledu teoretické fyziky. Většina záhad týkajících se našeho vesmíru zpravidla souvisí s tím, že nerozumíme něčemu kolem gravitace. Odpovědi může být třeba nějaká sofistikovanější teorie strun nebo něco úplně jiného, k čemu se ještě dobereme. Teorie strun tak, jak ji známe nyní, má určité vnitřní limity, které vznikají v konfrontaci s experimentálními daty.

☞ Jakými?

Například těmi, že žijeme ve vesmíru, který se stále rychleji rozpíná, a to díky čemusi zvanému temná energie. Tři čtvrtiny energie vesmíru mají formu temné energie, kterou by teoretik vysvětlil pomocí Einsteinovy takzvané kosmologické konstanty. Ale proč má ta kosmologická konstanta hodnotu, kterou má, aby vysvětlila, že se nacházíme v takto pomalu se vyvíjícím vesmíru, to je naprostá záhada.

Pokud naše představy o tom, jak funguje kvantová mechanika a gravitace a jak se dají sloučit, jsou správné, tak jednoznačně vedou k závěru, že náš vesmír buď musí být tak velký, jaký je, ale v ten okamžik by měla celá jeho existence trvat jen nepatrný zlomek vteřiny. Pokud naopak předpokládáme dlouhověkost vesmíru, tak by musel být ale tak malý, že by v něm žádný život nemohl vzniknout.

☞ V takovém vesmíru ale evidentně nežijeme...

Něco nám tedy fundamentálně chybí v pochopení toho, jak se zákony kvantové mechaniky dají aplikovat na vesmír. To je hlavní stimulační tenze mezi teorií a experimentem, ke které se současná fyzika dobrala, především proto, že konečně máme nová a často překvapivá experimentální data. Uspokojivého teoretického vysvětlení se však nikdo nedobral.

☞ Jak moc do těchto vztahů zasáhl objev Higgsova bosonu?

Na jedné straně je to obrovský posun a úspěch jak

teoretické, tak experimentální fyziky. Potvrdila se však jen existence jakési nejednodušší možné varianty takzvaného standardního modelu elementárních částic místo toho, aby se objevily nějaké sofistikovanější varianty, které by například přinesly nové symetrie, jež by nám pomohly vysvětlit, proč žijeme v takto pomalu vyvíjícím se vesmíru. Vznikl tak ještě větší tlak na snahu k nalezení „pocitivější“ odpovědi na fundamentální otázky ohledně evoluce vesmíru.

Standardní model nám experimentálně nedal žádné nové odpovědi, naopak naznačuje, že může být nemodifikovaný až do velice vysokých energetických škál, tedy že se nemusí ob-

žakoukoliv fyziku „za standardním modelem“ – temná hmota může být vysvětlitelná pomocí nového typu elementárních částic, tedy tuto definici samozřejmě splňuje.

Oni ale také hledají například případné potvrzení myšlenky takzvané supersymetrie, jakési symetrie mezi částicemi hmoty a částicemi, způsobujícími interakce mezi hmotou. Je matematic-

jsme je formulovali doposud, že jsme si jen nedokázali představit, co ty chybějící kousky mozaiky vlastně jsou za.

☞ Nedostatek představitelosti teoretických fyziků? To zní až skoro jako protimluv...

Jde o velkou komunitu lidí. Těch, kteří přispívají do archivu článků o teoretické fyzice, jsou tisíce. Ne

že fyzika či způsob myšlení fyziků a vědců obecně hraje nějakou důležitou roli. S prudkým rozvojem technologií, které lidé používají, vznikl i všeobecný zájem společnosti o ty, kdo jim je vyvinul. Vznikla nám tu také zajímavá situace, kdy jeden hollywoodský film může jako vedlejší produkt vygenerovat významný pokrok, a to jen díky robustnosti svého rozpočtu. Hovořím o Interstellaru. Slyšel jsem spekulace, že tvůrci filmu do počítačové simulace pro správné zobrazení gravitačního pole černé díry, v jejíž blízkosti se hrdinové filmu pohybovali, vložili několik milionů dolarů, díky čemuž byli nakonec schopni udělat simulace, které jsou vědecky přesnější, než bylo doposud učiněno. Učinili tak pokrok, který celá astrofyzikální komunita vědců nebyla schopná za období několika let učinit. Třeba pro teoretickou fyziku elementárních částic má National Science Foundation na rok necelých čtrnáct milionů dolarů.

Fascinuje mě, že si třeba běžná veřejnost ani neuvědomuje, kolik lidí se zabývá výzkumem, kolik lidí vkládá sto procent svého života do vědy, a že i v takové bohaté zemi jako USA může být roční rozpočet na jeden celý obor fyziky menší než rozpočet jediného hollywoodského filmu.

!! Fascinuje mě, že si běžná veřejnost neuvědomuje, kolik lidí se zabývá výzkumem, a že i v bohaté zemi jako USA může být roční rozpočet na jeden obor fyziky menší než rozpočet jediného hollywoodského filmu.

jevit nějaká nová fyzika na urychlovačích, která by nám pomohla vysvětlit vlastnosti vesmíru tak, jak je známe. To byla samozřejmě naděje teoretiků po několika generacích: doufali, že problém „malé kosmologické konstanty“ nebudeme nakonec muset řešit, protože po experimentu budeme moci pochopit, jak nové částice a jejich nová fyzika a interakce fungují, že ta odpověď bude „hned za rohem“ při slabším zvýšení energií na urychlovači.

☞ Dnes probíhají v CERN srážky na stále vyšších energiích, ředitel CERN Rolf Heuer v nedávném rozhovoru s deníkem E15 potvrdil, že by rádi stvořili temnou hmotu...

Jedním z jejich cílů je opravdu vytvoření částic temné hmoty, ale není jejich jediným. Hledají v podstatě

ky velmi elegantní a vědci si od ní velmi slibovali. Například že vysvětlí i základní záhady Higgsova bosonu, třeba proč má v porovnání s Planckovou konstantou tak nízkou hmotnost, pouze 125 GeV (giga elektronvoltů – pozn. red.). V historii fyziky tomu většinou bylo tak, že takové náhody, kdy jsou nějaké hodnoty menší, než by měly být, byly vysvětleny nějakou novou symetrií. Žádná z těchto očekávání se však nevyplnila, a to je fascinující – vznikla díky tomu nová výzva pro teoretickou fyziku.

☞ Kam nová výzva povede?

Můj názor je, že úvodní naděje byly projevem určité nedostatečné představitelosti teoretických fyziků, že vesmír a skutečně pozorované zákony přírody budou ještě mnohem zajímavější, než jak

každý z nich však přispívá velmi originálními myšlenkami. Velké procento lidí se snaží pracovat tak, že se snaží pochopit myšlenky jiných, přispět k nim nějakým vlastním drobným zlepšením. Ve skutečnosti těch vůdčích tvůrčích lidí, kteří zásadně ovlivňují práci ostatních, je hrstka. Někdy se ale objeví osoba, která přijde s něčím unikátním, změní směr celého oboru, získá vliv a následovníky.

☞ V poslední době nastal boom filmů a seriálů, v nichž hraje hlavní roli fyzik či matematik. Hovořili jsme zde o Teorii velkého třesku, ale v kinech se objevily megatrháky jako Gravitace či Interstellar. Co si myslíte o vztahu sci-fi, respektive popkultury a fyziky obecně?

Před dvaceti lety by si většinová populace nevsimla,

Petr Hořava (52)

Je absolvent pražské MFF UK. Pátým rokem

řídí Centrum teoretické fyziky na Kalifornské univerzitě v Berkeley. S jeho jménem jsou spojeny dva významné posuny v teorii strun: Teorie Hořavy a Wittena (Horava-Witten Theory) a Gravitace Hořavy a Lischitze (Horava-Lischitz Gravity). V roce 1997 převzal Cenu Učené společnosti ČR pro mladé vědce a v roce 1999 se objevil na seznamu tří nejlepších vědců České republiky devadesátých let. Za svoji dosavadní činnost převzal koncem roku 2015 Cenu Neuron za přínos fyzice.

Tvář dne

„Řecko či jakákoli jiná evropská země již nebude tranzitní zemí. Schengenská pravidla znovu vstoupí v platnost,

řekl stálý předseda
Evropské rady Donald Tusk.
str. 10

Foto: Reuters

Komentář

Jana Havligerová

Bez Turecka to půjde stěží

Evropská unie stojí před Sofiinou volbou. Hlavy států a vlád osmadvacítka čeká mimořádné jednání s Tureckem. Summit, který naznačí, jestli je skutečně možné lépe chránit vnější hranici EU, citelně snížit počet přicházejících migrantů a možná i nalézt způsob, jak by se běženci mohli dostávat do Evropy

legálně. Takový cíl si alespoň vytyčila německá kancléřka Angela Merkelová. Hodnotit, nakolik je dosažení takové mety reálné, je zbytečné. Nesporný fakt je, že celoevropské řešení migrační krize je bez spolupráce s Tureckem prakticky nemožné. Turci to dobře vědí a za kooperaci s unií toho nechtějí málo. O co víc jim však nyní osmadvacítka ustoupí, tím hůře bude v budoucnu formulovat společný postoj k řešení válečného konfliktu v Sýrii, především ke statusu Kurdů.

Unie nabízí peníze. Turecký premiér Ahmet Davutoglu i ministr pro vztahy s Evropskou unií Volkan Bozkir ale dali jasně najevo, že budou chtít mnohem, mnohem víc.

Požadují, aby Evropa k financím přihodila co nejrychlejší pokrok v jednáních o vstupu Turecka do EU, připomínají, že asociační dohodu země podepsala už v roce 1963. Chtějí také volnost cestování, zrušení víz pro Turky, a to svazují s uzavřením smlouvy o vracení ekonomických migrantů. „Readmisní dohoda o zrušení vízového režimu při cestách do Evropské unie jsou spojené nádoby,“ prohlásil nekompromisně ministr Bozkir. Dál – kritika stavu demokracie anebo svobody tisku v Turecku? Zapomeňte. A traskavina navíc, Ankara míní, že by si unijní státy na základě kvót měly rozdělit část Syřanů, kteří už v Turecku jsou anebo do něj ještě

přijdou. Málo platné, turecká pobřežní stráž je nyní jediný úřad, který může v souladu s mezinárodním právem vracet čluny plné běženců na tureckou pevninu. Turci momentálně hrají s vyššími kartami.

Jeden summit horu problémů samozřejmě nezdočí. Přesto jeho výsledek, byť možná jenom dílčí, bude důležitý. Naděje sice umírá poslední, ale to členským zemím EU rozhodně stačit nebude. Jestliže Turecko co nejdřív viditelně nezakročí, bude se k živelné regulaci migračního toku uchýlovat čím dál víc zemí. Uvnitř Evropské unie i mimo ni. Připomeňme Rakousko, které v minulých dnech svolalo kvůli migraci

schůzku balkánských a středoevropských zemí, nebo plán visegrádské čtyřky. Řetězová reakce je spuštěna a zastavit ji bude velmi obtížné. Bez pokud možno rychlých dohod s Tureckem zřejmě dokonce nemožné. Minimum je dosažení readmisní smlouvy a Evropská unie musí počítat s tím, že cena jen za tento pakt bude vysoká. Bohužel o tom, že ji bude ochotna platit většina evropských osmadvacítka, se dá s úspěchem pochybovat. Jistě, existují i další možnosti, jak „udržet“ běžence mimo Evropu. Například financovat utečenecké tábory na Blízkém východě. I to by ale něco stálo a Turecko by bylo dál průchozí...

NA HOUPAČCE

LuSt

Bud'te o krok nap'řed!

Týdeník Euro v mobilu a tabletu
už v pátek od 19.00 hodin!

iPhone

Android

Stáhněte si EURO
v aplikaci **Google Play**
nebo **App Store**.

Do vyhledávacího pole
zadejte text: **Týdeník Euro**

euro

...je dobré vědět

Minirecenze

FILMY

**Zootropolis:
Město zvířat**(Režie:
Byron Howard,
Rich Moore)

Nečekaně aktuální začne být nový animovaný film od studia Disney v druhé půlce, kdy říší zvířat ovládne strach. Společnost, v níž zvířet žije civilizovaně jako lidi (a je to méně divné než u pixarovských Aut), se postaví proti potenciálně nebezpečným dravcům. A rodiče získají krásný příklad, jak svým dětem vysvětlit a zkritizovat současné vlny xenofobie. Na to ale dojde až po typičtějším výzvách k tomu, že každý může být tím, čím chce, v případě malé králíčice Hopkové policistkou. S případem zmizelé vydry ji pomáhá protřelý a na animák docela sexy lišák skvěle nadabovaný Petrem Lněničkou. Ten ji mimo jiné dovede na dopravní inspektorát, kde pracují pouze lenochodi. Škoda že podobných scének a nápadů tu není víc. S nimi by z novinky režiséra Raubíře Ralfa a spolurežiséra Na vlásku mohlo být víc než roztomilá, ale pro dospělé nepříliš záživná přehlídka dokonale animovaných kožíšků.

Iva Přivřelová

Suburra(Režie: Stefano
Sollima)
Režisér Stefano
Sollima proslul
jako tvůrce

seriálu Gomora, který slavnou stejnojmennou knihu rozvádí do širších kontur než původní filmová adaptace. Jeho celovečerní Suburra také vychází z knihy a stejně tak se zabývá současnou Itálií, mafií, politikou a jejich vzájemným provázáním. Snímek navíc dokazuje, jak moc televizní seriály ovlivnily dnešní kinematografii. Suburra je stejně roztržštěná, vypráví v krátkých uzavřených sekvencích a pracuje s celou řadou postav. Nejnosnější se tak stává linka jednoho poslance, jemuž po vydařeném sexuální noci v posteli zůstane předávkovaná prostitutka. Tím se roztáčí kolotoč, který celým Římem pořádně zamává. Někdy je však Suburra přece jen až příliš roztržštěná. Spíše zajímavost pro fajnšmekry než filmová nezbytnost.

Iva Přivřelová

Tipy

E15

Malá sportovní hala

SIMPLE PLAN

Kanadští punkáči
Simple Plan vystoupí
v Praze tuto sobotu
a zahrají skladby
z nejnovější desky.

Michael Palin odhaluje Pravdu

Foto profimedia.cz

KVALITA ZŮSTÁVÁ. Michael Palin se neztratil ani po zániku komediální skupiny Monty Python. Pro televizní společnosti vytvářel cestopisné série, také píše román a úspěšné dětské knihy.

■ Nakladatelství Plus vydalo skvělou knihu bývalého člena skupiny Monty Python Michaela Palina. V románu *Pravda zachycuje mužskou krizi blížícího se stáří i bolesti současnosti*.

Stanislav Šulc

Michael Palin je známý především jako člen kultovní britské komediální skupiny Monty Python. Ale stejně jako všichni ostatní ex-Pythoni se ani on neztratil po rozpadu subjektu, který dost proměnil podobu zábavy. Z řady jeho samostatných projektů byla tím nejcenějším sérií cestopisů, v nichž Palin představoval odlehle kouty světa. Tato zkušenost se otiskla i do jeho románu *Pravda*, který na přelomu roku vyšel v nakladatelství Plus. Cestování však je pouze jedním z inspiračních zdrojů velmi povedené knihy.

Palin podobně jako velcí britští spisovatelé současnosti vypráví příběh stárnoucího muže, kterému utekl život mezi prsty a hrozí, že na stáří zbude sám. Tím mužem je bývalý novinář a nyní nájemný pisálek Keith Mabbut, který zrovna dokončil oslavnou knihu o jedné těžké společnosti. Už je dostatečně zkušený na to, aby se i přes počáteční odpor na sebe mohl kouknout do zrcadla, ačkoli popřel veškeré novinářské principy, píše podle zadavatelova přání a vynechává zjevné pravdy. Navíc se s ním chce rozvést žena a s odrostlými dětmi má „komplikované“ vztahy. Když přijde nabídka, aby napsal skutečný příběh tajemného ekologického aktivisty, změní se mu život k nepoznání.

Nemá smysl spekulovat, nakolik je Mabbutův osud shodný s Palinovým. *Pravda* je, že Palin skvěle využil své cestovatelské vášně a pozorovacího talentu a Mabbutovy cesty za tajemným aktivistou vykresluje

nesmírně živě. Ať už jde o Indii či dokonce Karlovy Vary, vždy je přesný v zachycení obyčejných charakterů i typického prostředí pro danou oblast. Do černého se Palin trefuje také v kritice současnosti a v nabízení řešení, tedy že více než ostentativní pomoc od celebrit je důležitější nevděčná mravenčí práce bez touhy po publicitě, stejně jako hrozba, že podobní hrdinové propadnou vlastní glorioli a mesiášství.

Styl knihy přesně odpovídá tomu, co lze od bývalého televizního komika očekávat. Dialogy jsou skvostné, řízné a vygradované, vyprávění je spíše úsporné a čtivé. Palinova *Pravda* tak je opravdu nadprůměrný současný román.

Michael Palin: *Pravda***Nakladatelství:** Plus, 2015**Překlad:** Jan Rejžek**Hodnocení:** 80 %

V Matúšově království miniatúr

V malé obci Podolie v údolí Váhu uvidíte krásné slovenské hrady a stavby ve zmenšeném provedení. Můžete se tu v klidu rozmyslet, na který z těch skutečných se v sezoně vypravíte.

Petr Škrabala

Vše začalo v roce 2003, kdy se na volném pozemku u místní základní školy objevily první zmenšeniny slovenských památek. První byla miniatúra hradu Branč. Pak už nastal čilý stavební ruch a každým rokem přibudou tři až čtyři modely. Dnes si tak může návštěvník prohlédnout přes 50 modelů. Navíc kromě hradů a zřícenin se tu objevují i miniatúry dřevěných kostelů, turistických chat nebo některých církevních staveb. Sympatická je i přístupnost modelů – návštěvník prochází sice po chodnících, ty ale nejsou nijak odděleny od miniatúr, takže v případě zájmu si může prohlédnout také drobné detaily. A pohled z ptáčích perspektiv umožňuje nedávno postavená Alžbětina rozhledna, pojmenovaná po známé paní z blízkého Čachtického hradu. Kdo má radši slavnostnější akce, může se vydat na křest nového modelu, noční prohlídku parku nebo sem zajít v nejrůznější svátky (oblíbené je hlavně období Velikonoc a Vánoc).

Většina zdejších miniatúr není nijak chráněna před vlivy počasí. Neustálé opravy jsou tedy nutné. Člověku se tak otevírá nový pohled na jednotlivé modely – a sice technická stránka celého projektu.

Každá miniatúra má betonové základy – od 70 do 90 centimetrů. Viditelná nadzemní část je nejčastěji také z betonu, v poslední době bývá kombinován se speciálním tvrzeným plastem. Dříve stavitelé využívali i dřevo, ale právě kvůli nutnosti častých oprav ho nahradili plechem (třeba na stříšky modelů). Různá je i velikost modelů – hrady a zříceniny jsou postaveny v měřítku jedna ku padesáti, ostatní menší objekty v měřítku jedna ku pětadvaceti. Vše je doplněno barevnou výzdobou omítek, erbů či střech. Park miniatúr v obci Podolie najdete nedaleko české hranice.

Autor je spolupracovníkem redakce časopisu Lidé a Země

Foto Petr Škrabala 2x

▲ **PRECIZNOST.** Detaily jsou provedeny s obdivuhodnou pečlivostí.

◀ **NEJEN HRADY.** Mimo pozornost tvůrců nezůstaly ani unikátní dřevěné kostelíky.

A160000766

INZERCE

EXIM tours
cestovní kancelář

on-line prodej
www.eximtours.cz
tel.: 841 115 115

► **Last Minute**

Sleva až 21 % na Léto 2016 !
Pouze při rezervaci do 31. 3. 2016.

Destinace	dny	odlety	hotel	strava	cena
KAPVERDY – OSTROV BOA VISTA	8	8.3. Praha	4+*	AI	19 990 Kč
SENEGAL	8	8.3. Praha	4*	AI	20 990 Kč
SPOJENÉ ARABSKÉ EMIRÁTY	8	9.3. Praha	4*	PP	17 890 Kč
DOMINIKÁNA – PUERTO PLATA	13	11.3. Praha	4*	AI	30 490 Kč
DOMINIKÁNA – SAMANÁ	13	11.3. Praha	4*	AI	32 490 Kč
KAPVERDY – OSTROV SAL	8	11.3. Praha	4*	AI	25 290 Kč
EGYPT – HURGHADA	8	12.3. Praha	4*	AI	10 390 Kč
EGYPT – MARSALA	8	13.3. Praha	3*	AI	9 890 Kč
KEŇA	11	15.3. Praha	4*+	AI	28 990 Kč
KUBA	12	23.3. Praha	4*	AI	41 990 Kč
ZANZIBAR	12	25.3. Praha	4*	soft AI	34 290 Kč
EUROVÍKEND – ISTANBUL	4	25.3. Praha	3*	SN	9 990 Kč
SRÍ LANKA	11	29.3. Praha	3*	PP	38 990 Kč
MADEIRA – KVĚTINOVÝ FESTIVAL	8	4.4. Praha	3*	SN	16 490 Kč
LYŽE – ITÁLIE – MARILLEVA 1400	8	12.3. VD	APT	BS	2 090 Kč

AI – all inclusive
PP – polopenze
SN – snídaně

PLP – plná penze
VD – vlastní doprava
APT – apartmán

Doporučujeme zakoupit
cestovní pojištění.
Ceny neobsahují víza.

CENA JE KONEČNÁ, platí pro 1 osobu
ve dvouložkovém standardním pokoji
nebo apartmánu dle popisu v katalogu.

Pán Váhu a Tater

Kdo je ten Matúš, jehož království můžete navštívit? Na přelomu 13. a 14. století ovládal značnou část západního a středního Slovenska významný šlechtic: Matúš Čák Trenčanský. Příslušník starého uherského rodu během svého života získal velký vliv, nejen územní, ale i mocenský. Přitom velmi často sledoval pouze vlastní zájmy a neváhal střídat strany a přízeň panovníků podle toho, jak se mu to v ten moment jevílo nejvýhodnější. Od roku 1296 byl jeho hlavním sídlem Trenčanský hrad, na němž si vytvořil vlastní uzavřený dvůr. I tímto způsobem dával najevo svou výjimečnost. Právě kvůli svému vlivu a moci získal přezdívku „Pán Váhu a Tater“. Zemřel v roce 1321. V průběhu 18. a 19. století se stal oblíbenou a značně idealizovanou postavou slovenských obrozenců.

Foto dne

Foto: reuters

POCTA HUDEBNÍKŮM. Britská královna Alžběta II. si při své návštěvě londýnské Lister Community School poslechla Národní mládežnický orchestr Velké Británie.

Tip pro volný čas

FILM

Festival Future Gate nabízí přehlídku sci-fi

Třetí ročník festivalu vědeckofantastických filmů Future Gate se koná v pražském kině Bio Oko od večerejška do neděle. O dva týdny později, od 17. do 20. března, se představí v Brně v kině Art. Mezi snímky nechybí nová produkce z roku 2015, filmy, které v české distribuci ještě nebyly, krátké snímky ani legendární díla.

SPORT

Jezdci freeskí předvedou obří skoky

První březnový víkend v Orlických horách proběhne Excelent Soldiers, největší freeskiový závod ve střední Evropě. Jeho součástí je deset metrů vysoký a 25 metrů dlouhý skok, vůbec největší, který je v Česku možné vidět. Program je obohacen o různé atrakce a aktivity pro diváky včetně večerních koncertů a parties.

HISTORIE

Oslavy Dne Poděbrad 2016

Středočeské lázně Poděbrady dnes oslaví 544. výročí povýšení na město. Nejvýznamnějším milníkem jeho novodobých dějin byl rok 1905, kdy se při hledání vody na zámeckém nádvoří našel pramen minerální vody s výbornými léčivými účinky. První úspěšná sezona v roce 1908 se stala předzvěstí nového zlatého věku města.

AUKCE

Dorotheum draží Zimu na vsi od Josefa Lady

Česká pobočka aukčního domu Dorotheum zahájí novou aukční sezonu sobotní dražbou více než tří stovek uměleckých děl a starožitností. Hlavním lákadlem se stanou dvě Venuše českého designéra, grafika a výtvarníka Ladislava Sutnara, ale v nabídce je také výjimečný obraz Zima na vsi od Josefa Lady.

GASTRONOMIE

Slavnosti moravského uzeného na Veverí

Nejlepší a nejvyhlášenější uzenáři z celé Moravy se v sobotu a neděli sjedou na hrad Veverí nad Brněnskou přehradou, aby tam během Slavností moravského uzeného mohli návštěvníkům připomenout, jak má chutnat tato moravská specialita. Akci provází tradiční moravská zabijačka s možností ochutnávků. /bo/